

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ РОСІЇ В УКРАЇНІ В 1930-40 РР.

Журило Дмитро Юрійович

доцент кафедри українознавства, культурології та історії науки

НТУ «ХПІ», кандидат технічних наук, доцент,

Біда Юрій Ігорович, студент НТУ «ХПІ»

e-mail: zhurilo.dm@gmail.com

Радянське минуле дає дуже цікаві предмети до історичних досліджень. Але аналіз більшості подій, які відбулися 80-90 років потому дає підставу зробити один, але абсолютно правильний висновок: ніколи Україна та українці не були «молодшим братом» росіянам. Приблизно така ж картина була і з науково-технічною діяльністю.

Імперська політика працювала над тим, щоб усе найкраще, що створювалося в «союзних республіках», переносилося, вивозилося, використовувалося, в Росії, насамперед, у Москві та Ленінграді (нинішньому Санкт-Петербурзі). Що там далеко ходити, коли навіть російські історики визнають, що успішна діяльність РРФСР була пов'язана з керівниками або українцями, або вихідцями з України. Така ж історія була і з часописом «Сталь», що і сьогодні виходить у Москві. Але ніхто не згадує, що цей часопис було засновано 1931 року в Харкові, його засновниками були Всесоюзне об'єднання «Сталь» (м. Харків), до якого входили основні металургійні

підприємства країни, і Всесоюзний трест «Трубосталь», редакційна колегія якого розташовувалася в Держпромі.

Поява самостійного галузевого журналу була продиктована самим життям. Це були роки індустріалізації країни, коли чорній металургії відводилася ключова роль. Завершувалося будівництво майбутніх гігантів – Кузнецького і Магнітогорського металургійних комбінатів, заводів «Запоріжсталь», «Азовсталь», «Криворіжсталь», розширювалися і реконструювалися діючі підприємства. Підвищувалася роль вітчизняних проєктних організацій, наукових центрів, заводських лабораторій, вишів, що готували інженерів - металургів.

У цих умовах особливо важливим був оперативний інформаційний обмін досвідом, виробничими та науковими досягненнями. Саме ці функції виконував журнал «Сталь».

Головою редколегії спочатку був Микола Гордійович Мишков – начальник будівництва Харківського тракторного заводу, голова правління тресту (об'єднання) «Сталь». Активну участь у роботі журналу брали знаменитий професор-металург Михайло Олександрович Павлов, головний інженер Головного управління металургійної промисловості ВРНГ СРСР Антоній Северинович Точинський, директор ряду заводів Микола Васильович Голубенко, директор Харківського інституту металів Микола Федорович Лева.

У редколегії перших номерів журналу працювали інженери Лев Гигорович Генес, Петро Сергійович Животинський. Обов'язки відповідального редактора виконував Петро Григорович Равдель.

Наприкінці 1931 р. відповідальним редактором було призначено Миколу Федоровича Лева. З 1932 р. вченим секретарем журналу був Лев Самойлович Длугач.

Надалі в редколегії працювало чимало видатних вчених і виробників: заступник керуючого об'єднання «Сталь» Ілля Осипович Шлейфер, начальник Головного управління металургійної промисловості ВРНГ СРСР Олександр Йосипович Гуревич, видатний інженер Костянтин Гаврилович Шпальте, професори Михайло Єфремович Пильник, Павло Германович Рубін і Володимир Андрійович Можаров та інші. У редколегії з 1937 р. переважали москвичі.

Як вони працювали в редакції, що розташовувалася в 1 під'їзді Харківського Держпрому, – питання риторичне. З 1941 р. часопис став органом Народного комісаріату чорної металургії СРСР та переїхав до Москви. Приклад з часописом дуже чітко ілюструє відношення до того доброго, що утворювалося не в РРФСР, та його подальшу долю.